Valsts augu
aizsardzības dienests

Normatīvo aktu prasības pērkot, audzējot un izplatot augļu koku un ogulāju stādus

Augu karantīnas departaments

24.02.2021

Valsts augu aizsardzības dienests

Jaunie ES tiesību akti

Augu veselības regula:

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) **2016/2031** (2016. gada 26. oktobris) **par aizsardzības pasākumiem pret augiem kaitīgajiem organismiem,** ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 228/2013, (ES) Nr. 652/2014 un (ES) Nr. 1143/2014 un atceļ Padomes Direktīvas 69/464/EEK, 74/647/EEK, 93/85/EEK, 98/57/EK, 2000/29/EK, 2006/91/EK un 2007/33/EK

Fitosanitāro prasību regula (ES)2019/2072, kas nosaka RNKO, pieļaujamo līmeni, un pasākumus

Tiek piemērotas no 2019.gada 14.decembra

Regulas ir tieši piemērojamas

Valsts augu aizsardzības dienests

Augu veselības regula
Augu pases

Stingrāka augu pasu sistēma –

Atpazīstamākas augu pases – ES vienota forma ar noteiktu informāciju

Augu pase / Plant passport

A *Suga latīniski*

B LV – LV505555

C 21-2002

D LV

Lielāka atbildība audzētājiem/ražotājiem par izaudzēto materiālu

Valsts augu aizsardzības dienests

Sēklu un stādu izplatīšana

Augu pase jāpievieno visiem stādīšanai paredzētiem augiem un noteikto sugu sēklu izplatīšanai, kas tiek pārdotas

- "biznes – biznesam", jeb tālākai tirdzniecībai vai
- audzēšanai komerciālos nolūkos

!!! Izmantojot pasta vai cita starptautiska pārvadātāja pakalpojumus ārpus Latvijas, augiem ir jābūt ar augu pasēm

Valsts augu aizsardzības dienests

Gala lietotājam augu pase nav nepieciešama!*

Augu pase

Veikals

Bez Augu pases

* Taču, ja tirgo ar internetveikala (starpnieka) palīdzību, augu pasi vajag pievienot!

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu pases līdz gala lietotājam nepieciešamas bakteriālās iedegas saimniekaugiem

- korintes (Amelanchier)
- klintenes (Cotoneaster)
- vilkābeles (Crataegus)
- cidonijas (Cydonia)
- eriobotrijas (Eriobotrya)
- ābeles (Malus)
- mespili (Mespilus)
- pirakantas (Pyracantha)
- bumbieres (Pyrus)
- pīlādži (Sorbus)
- stranvēzijas (Stranvaesia)
- krūmcidonijas (Chaenomeles)

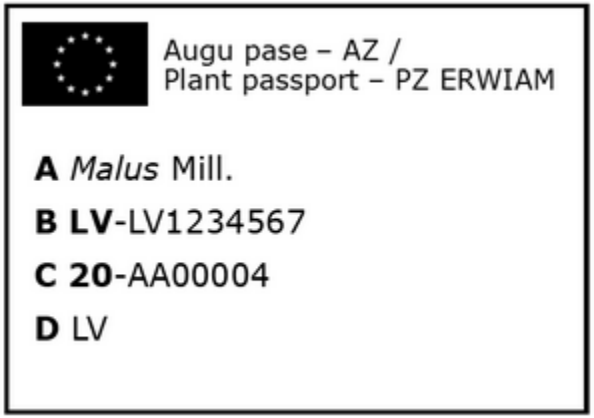

Valsts augu aizsardzības dienests

Kāpēc nepieciešamas Augu pases?

Augu stādus un sēklas var bojāt:

- Savienības karantīnas organismi
- Savienībā reglamentētie nekarantīnas organismi (RNKO)
- organismi, kuri patlaban nav pievienoti nevienā sarakstā, bet tiem piemēro īpašus pasākumus, lai tos ierobežotu

Valsts augu aizsardzības dienests

Augu karantīnas organismi

tie kaitīgie organismi, kuri

- var radīt lielus ekonomiskos zaudējumus
- patlaban valstī **nav sastopami**, lai arī to attīstībai ir labvēlīgi apstākļi vai
- **ir ierobežoti izplatīti** un tiek **aktīvi apkaroti**
- bieži tiem ir plašs saimniekaugu spektrs un jaunajā teritorijā nav to dabīgo ienaidnieku

Popillia japonica

Anoplophora chinensis

Anoplophora chinensis /A.glabripennis *ejas*

Xylella fastidiosa

Latvija- aizsargājamā zona (AZ) uz augu karantīnas organismu *Erwinia amylovora*

Bakteriālās iedegas tipiskie simptomi

Dažus simptomus var sajaukt ar simptomiem, kurus rada baktērija - *Pseudomonas syringae.*

AZ: Igaunija, Spānija (izņemot noteiktos autonomus apgabalus un provinces), Francija (Korsika), Somija, Itālija atsevišķas teritorijas, Īrija (izņemot Golvejas pilsētu), Lietuva (izņemot Babtu un Ķēdaiņu pašvaldības (Kauņas reģions)), Slovēnija (izņemot noteiktus reģionus un komūnas) un no Slovākija (izņemot noteiktos pagastus).

Augu pase – AZ /
Plant passport – PZ ERWIAM

A *Malus* Mill.

B **LV**-LV1234567

C **20**-AA00004

D LV

Valsts augu aizsardzības dienests

Valstis, kuras nav AZ, var piegādāt stādus uz LV, ja stādaudzētava atbilst buferzonas prasībām

Dienestā var pārliecināties, vai Jūsu izvēlēta stādaudzētava atrodas buferzonā

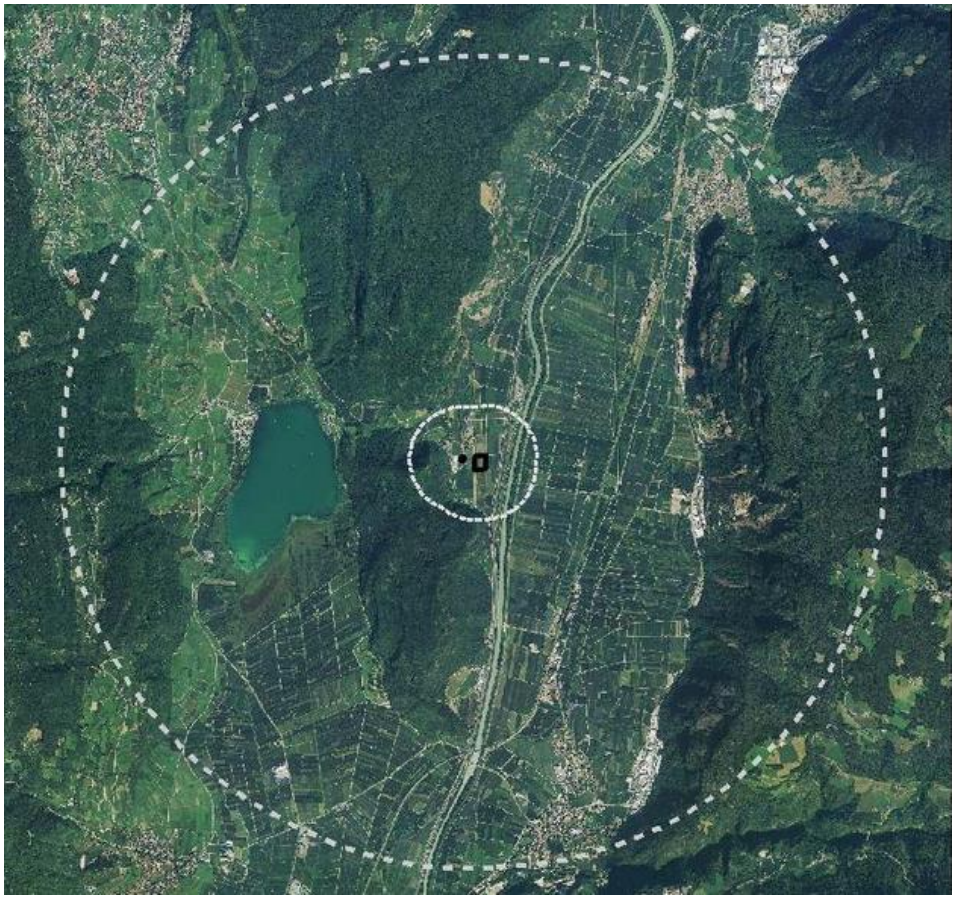

Valsts augu aizsardzības dienests

Savienībā reglamentētie nekarantīnas organismi (RNKO)

Regulētie (reglamentētie) nekarantīnas organismi (**RNKO**) – kvalitāti ietekmējošie kaitīgie organismi stādīšanai paredzētiem augiem un sēklām. Normatīvajos aktos ir noteikts pieļaujamais līmenis.

Valsts augu aizsardzības dienests

Organismi, kuri patlaban nav pievienoti nevienā sarakstā, bet tiem piemēro īpašus pasākumus, lai tos ierobežotu

Pseudomonas syringae pv.*actinidiae*

Phytophtora ramorum uz irbenēm

Valsts augu aizsardzības dienests

Augu pase

Augu pase/Plant passport

A XXXXXX Sugas nosaukums

B XX-XXXXXXX Reģistrācijas numurs VAAD profesionālo operatoru reģistrā

C XX-AA1234 Izsekojamības kods

D XX Izcelsmes valsts ISO kods

Augu pase

Valsts augu aizsardzības dienests

Augu pasei jābūt pievienotai vienai tirdzniecības vienībai:

-Augam

-Augu saišķim

-Podam

-Kasetei vai kastei, paliktnim

-Sēklu paciņai,

-Sēklu maisam vai kastei

-Plēvē ietītiem ratiem, uz kuriem vairākas kastes

-u.c.

Valsts augu aizsardzības dienests

Ja plāno audzēt un izplatīt stādus komerciālām vajadzībām

- Reģistrēts VAAD reģistrā
- Katru gadu aizpilda deklarāciju fitosanitārajai kontrolei
-VAAD inspektors veiks pārbaudes un nepieciešamības gadījumā noņems paraugus (maksa 18.50-24.19+0,71 eiro/ha)
-Pieņems lēmumu atļaut lietot augu pases

Augu pases var drukāt VAAD un pats audzētājs, ja saņēma atļauju drukāt augu pases un VAAD apstiprināja augu pases paraugus.

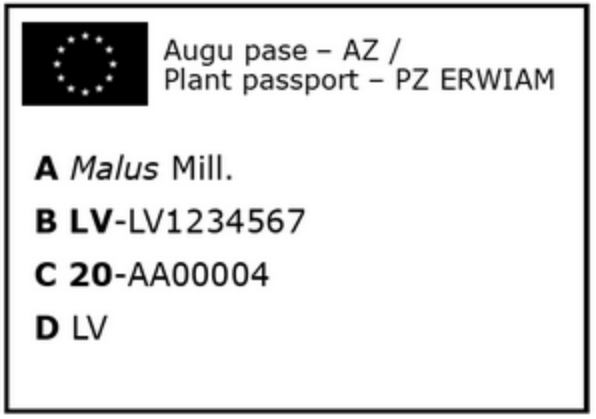
Augu pase – AZ /
Plant passport – PZ ERWIAM

A *Malus* Mill.

B **LV**-LV1234567

C **20**-AA00004

D LV

Valsts augu aizsardzības dienests

Augļu koku un ogulāju šķirņu saraksts
Ko drīkst tirgot?

1. <u>reģistrētas šķirnes, kuras atrodamas</u>

FRUMATIS - ES kopējā šķirņu sarakstā (augļaugiem)

https://ec.europa.eu/food/plant/plant_propagation_material/plant_variety_catalogues_databases_en

! Aizsargāto šķirņu sarakstā
https://www.vaad.gov.lv/lv/augu-skirnes (Latvijas saraksts)

2. Šķirnes Ģenētiskās daudzveidības saglabāšanai (ĢDS) - šķirne, ko piegādātājs audzē un tirgo personām, kuras to izmanto personīgām vajadzībām, kas nav iekļauta Augļu koku un ogulāju šķirņu sarakstā (ne LV, ne FRUMATIS) un ko atļauts tirgot tikai Latvijas teritorijā**!**

Valsts augu aizsardzības dienests

Ja šķirne ir aizsargāta

- Noslēdziet licenču līgumu
- Reģistrējiet licences līgumu VAAD
- Pievienojiet dzelteno etiķeti

Valsts augu aizsardzības dienests

Etiķetes informācija

1. Norāde "ES noteikumi un standarti";

2. Dalībvalsts, kurā etiķete sagatavota, vai tās kods;

3. Atbildīgā oficiālā iestāde vai attiecīgais kods;

4. Piegādātāja nosaukums vai tā reģistrācijas numurs, ko piešķīrusi atbildīgā oficiālā iestāde;

5. Izsekojamības kods;

6. Botāniskais nosaukums;

7. Norāde "Standarta materiāls";

8. Šķirnes un – attiecīgā gadījumā – klona apzīmējums. Potcelmiem, kas nepieder ne pie vienas šķirnes, norāda attiecīgās sugas vai starpsugu hibrīda nosaukumu.

9. Daudzums;

10. Ražošanas valsts un attiecīgais kods, ja tā atšķiras no dalībvalsts, kurā sagatavota etiķete;

11. Dokumenta izdošanas datums

Valsts augu aizsardzības dienests

Dzeltenās etiķetes pievienošana augļukoku un ogulāju pavairošanas materiālam

Reģistrētām šķirnēm:

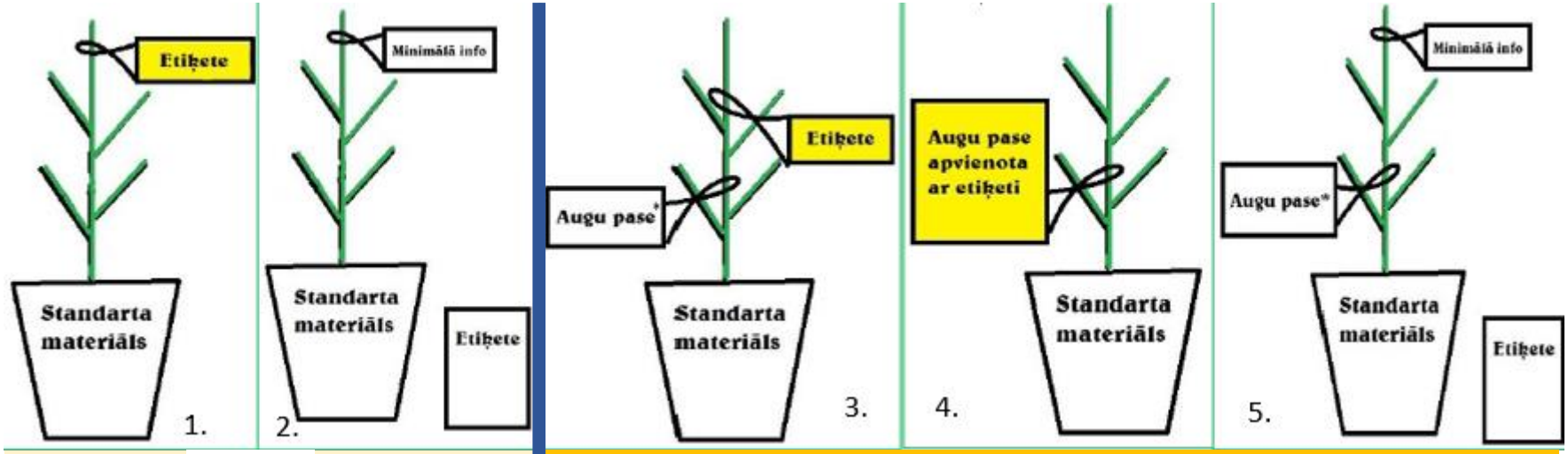

1. vai 2.

Gala lietotājam

3. vai 4. vai 5.

Komerciālām vajadzībām – veikalam vai prof. audzēšanai

Minimālā informācija: sugas botāniskais nosaukums, šķirnes nosaukums, piegādātāja vārds, uzvārds vai nosaukums

Valsts augu aizsardzības dienests

Dzeltenās etiķetes pievienošana augļukoku un ogulāju pavairošanas materiālam

Šķirnēm ģenētiskās daudzveidības saglabāšanai

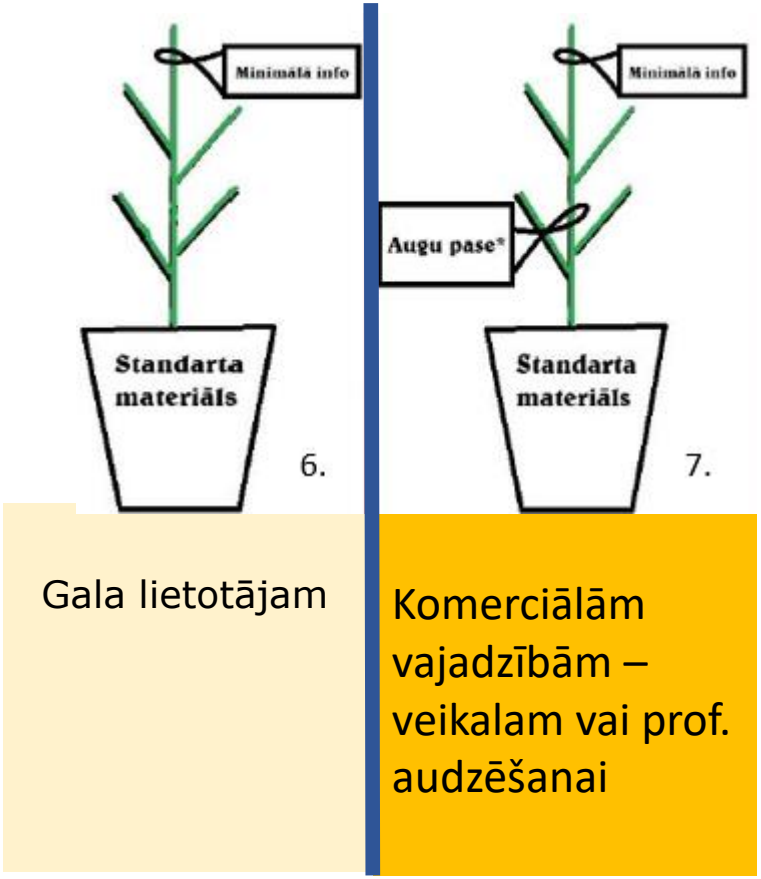

Bakteriālās iedegas saimniekaugiem vienmēr pievieno augu pasi

Valsts augu aizsardzības dienests

Audzētāja atbildība

Veselīgs stādāmais materiāls

Atbilstība šķirnei

Augu atpakaļizsekojamības nodrošināšana

Valsts augu aizsardzības dienests

VAAD pārbaudes 2020.gadā

	Vietas	Pārbaužu skaits	Paraugu skaits	Platība, ha
Augļukoku un ogulāju stādaudzētavas	128	229	442	130,23
Āra dekoratīvo kokaugu stādaudzētavas	83	147	198	46,47

Valsts augu aizsardzības dienests

Kopsavilkums

- ✓augu pases jāpievieno visiem ja tos piegādā veikalam, vai siltumnīcai (komerciālai darbībai),
- ✓Bakteriālās iedegas saimniekaugus augu pases ir obligāti pievienot līdz gala lietotājam
- ✓Audzētājam jāseko līdzi, vai šķirne ir aizsargāta un jānoslēdz licenču līgumu
- ✓Piegādātājam stādiem ir jāpievieno etiķeti vai minimālo informāciju

Valsts augu
aizsardzības dienests

Paldies par uzmanību!

Lielvārdes iela 36, Rīga, LV-1006
tālr.: 67757990
e-pasts: akd@vaad.gov.lv
http://www.vaad.gov.lv